

SPIIDONIKOOL

**KAS OLED
PIISAVALT NUTIKAS,
ET OLLA
KGB AGENT?**

Originaali tiitel:
Denis Bukin and Kamil' Guliev
Spy School
Are You Sharp Enough to Be a KGB Agent?
Boxtree 2017

Tõlkinud Jana Linnart
Toimetanud Terje Tammearu
Kujundanud Virge Ilves

Esmatrükk Venemaal 2014, OOO Alpina Publisher

Esmatrükk Ühendkuningriigis 2017,
Boxtree, an imprint of Pan Macmillan,
a division of Macmillan Publishers International Limited

Copyright © Denis Bukin and Kamil' Guliev 2014
Tõlge eesti keelde © Jana Linnart ja Tänapäev, 2017
ISBN 978-9949-85-358-8

TÄNAPÄEV

www.tnp.ee

Trükitud AS Pakett trükikojas

05	SISSEJUHATUS
30	1. SALAJANE LUUREALLIKAS
54	2. AGENDIJUHT
104	3. VABAKUTSELINE OPERATIIVTÖÖTAJA
141	4. SÜSTIKAGENT
184	5. OPERATIIVTÖÖTAJA
215	6. ANALÜÜTIK
244	7. TOPELTAGENT
263	VASTUSED
264	TÄNUAVALDUSED

SISSEJUHATUS

Palju õnne! Kui loete seda dokumenti, on teid Spioonikooli vastu võetud.

Enamik inimesi seostab sõnaga „spioon“ erinevaid vidinaid, laserpastakaid ja plahvatavaid välgumihkleid, kuid agendi tähtsaim varustus on tema aju. Mälu on agendi töös otsustav. Operatiivtöötajate tegevus on sageli täielikult salastatud ja neil pole võimalik midagi salvestada, seepärast peavad nad tohutu hulga info täpselt meeldejätmiseks ja edastamiseks toetuma ainult oma ajule.

Järgnevatel lehekülgedel õpetame, kuidas parandada mälu ja teravdada mõistust rea harjutustega, mis on välja töötatud pika aja jooksul ja mida on kasutatud Vene tippagentide koolitamiseks.¹

Tõeline luure, mitte säärane, mida näeme filmides, tähendab tööd informatsiooniga. Luureagendi tegelikuks ülesandeks on tillukestest infokildudest tervikpildi rekonstrueerimine – just selles tuleb teil ennast Spioonikoolis proovile panna. Arendate oskusi, mida on testitud äärmuslikes olukordades ning mis aitavad tuua välja teie aju kogu võimekuse.

¹ Kuigi kõik selle raamatu tegelased on välja mõeldud ja kõik sarnasused reaalse isikutega puhas kokkusattumus, põhinevad raamatus kirjeldatud sündmused tegelikkusel. Siinkohal tuleb ka märkida, et kõik selle raamatu andmed on võetud avalikest allikatest.

Raamatu ülesehitus

Raamat on jagatud peatükkidesse vastavalt agendi edenemisele karjääriredelil. Nii läbite kõik luurekooli etapid nooremoperatiivtöötajast topeltagendini, kõige lihtsamast tööst kõige keerulisemani.

Dokumentide ja peategelase päevikusissekannete abil saate jälgida ühte vastuluureoperatsiooni. Teile esitatakse loo kohta küsimusi, nii et püüdke lugedes võimalikult palju meelde jätta.

Iga etapp sisaldab mäluloomeprotseduuride juhiseid ja praktilisi ülesandeid. Esimeste etappide harjutused võivad tunduda lihtsad. Sellegipoolest püüdke kohe alguses omandada ja kasutada nende lahendamiseks mõeldud tehnikaid ja meetodeid. Isegi kui teile tundub, et saate esimeste harjutustega niisamagi hakkama, lähevad ülesanded järk-järgult keerulisemaks – just seepärast proovige kasutada kirjeldatud tehnikaid algusest peale. Esialgu valitud otsetee aeglustab teie hilisemat edasiliikumist.

Selles raamatus on kaht tüüpi ülesandeid. Esimesed on interaktiivsed, soovitage neid teha kohe raamatu lugemise ajal ja mitu korda korrata, et omandatu kinnistuks. Vastuseid saate kontrollida raamatu lõpus toodud märkuste abil.

Kui te kogu ülesandega hakkama ei saa, pöörduge tagasi tehnika juurde, mille omandamiseks ülesanne mõeldud on. Lugege tehnika uuesti läbi ja sooritage mitu korda ülesande kergemat versiooni. Teist tüüpi ülesannete puhul ei pea teil raamatut ees olema. Võite teha neid erinevates olukordades: puhkusel, toidupoesabas või tööle sõites...

Ärge muretsege, kui te ülesandega esimesel katsel hakkama ei saa. Kõige rohkem õpitegi just siis, kui kompate pingutades oma piire. Aju on nagu lihas ja enamik meist on harjunud kasutama vaid väga väikest osa selle võimetest. Aju tuleb arendada seda treenides. Harjutage järjepidevalt ning muutused ei lase end oodata: lisaks teile endale märkavad teie edusamme peagi ka teid ümbritsevad inimesed.

Lisaks tehnikatele, juhenditele, harjutustele ja ülesannetele sisaldab raamat ka fakte tähelepanu, kujutlusvõime, mälu ning selle kohta, kuidas nendega töötada.

VALIMISEELNE KÄHMLUS

10. detsembril 1954 leidis Buenos Aireses Argentina peronistliku kandidaadi García Pugliese kohtumisel valijatega aset rida eriskummalisi sündmusi. Nagu säärastel puhkudel tavaks, algas kohtumine kandidaadi sissejuhatava kõnega, kuid lõppes massikaklusega. Pugliese üleskutseid vastasseisuks sotsialistidega võeti sõna-sõnalt. Umbes kolmsada osalejat hakkasid kohtumispaigaks olnud kinost väljudes loosungeid karjuma ja võtsid suuna sotsialistide valimisstaabi poole. Aiatööriistade, kivide ja kaigastega relvastatud agressiivne jõuk lõi sisse aknaid, purustas mööblit ja peksis inimesi. Mitu partei liiget toimetati haiglasse, teiste seas ka sotsialistide kandidaat Gabriel Arienzo.

Politsei kakluse märgatavalt ei sekkunud, kui välja arvata paari isiku lühiajaline kinnipidamine. Väärrib märkimist, et kinni peetud eitasid kakluses osalemist ega osanud selgitada, miks nad vahistati, ning väitsid, et tulid valimiskoosolekule üksnes uudishimust. Kaklus ise meenutas massipsühhoosi, see algas ootamatult ja lõppes äkki. Vaatlejad hindavad peronistide väljavaateid valimistel kõrgelt. Nende toetust ei ole kahandanud ka viimasel ajal levivad kuuldused, et nende valimiskampaaniat toetavad Saksa konsultandid, kes teenisid Saksamaal fašistlikku režiimi ja põgenesid Euroopast pärast Kolmanda Reichi lüüasaamist 1945. aasta kevadel.

12. detsember 1954

Aasta jõuab lõpule. Püüan tagasi vaadata ja mõelda, milline see oli. Üsna üksluine, kui hispaania keel välja arvata. Hakkasingi hispaania keelt õppima vaid sellepärast, et mul oli igav - tahtsin endale tegevust leida. Mul on akadeemilisest psühholoogiast kõrini. Tööst dekanaadis on saanud rutiin. Isiklikus elus ei ole midagi muutunud.

Oleksin pidanud minema aspirantuurri. Võib-olla peaksin järgmisel aastal unesti proovima?

(Väljavõte Andrei Simonovi päevikust)

ÜLISALAJANE

15. detsember 1954

NSVL MN Riikliku Julgeoleku Komitee teise
peavalitsuse ülemale

Vastavalt KGB aktile „Ülesannetel mitteviiivate
vajaliku taustata operatiivtöötajate asendamisest“

1. detsembrist 1954, ning eesmärgiga tugevdada
salajast üksust teadlaste ja loomingulise
intelligentsi hulgas, viidi Moskva Riikliku
Ülikooli personali seas läbi agentide värbamise
ettevalmistus. Taotlen luba värvata alljärgnevad
isikud:

1. Jevgeni Petrovitš Ivanov, s 1931;
2. Jelena Vassiljevna Iljina, s 1929;
3. Andrei Nikolajevitš Simonov, s 1930.

Lisatud ülalmainitud isikute operatiivprofiilid.

Teise peavalitsuse üheksanda osakonna
ülema asetäitja
alampolkovnik N. V. Iljin

5. detsember 1954,
Moskva

OPERATIIVPROFIIL

Simonov, Andrei Nikolajevitš

Andrei Simonov sündis 1930. aastal Leningradis.

Isa: Simonov, Nikolai Matvejevitš, s 1902, tööline.
Praegu töötab mehaanikuna aurupuksiiril Miner Leningradi
meresadamas. Oli vabastatud sõjaväeteenistusest rindel.

Ema: Simonova (neiuna Ivanova), Olga, s 1910, tööline.
Hetkel kraanajuht Leningradi meresadamas.

Õppis Leningradi 120. keskkoolis. Pärast lõpetamist 1948. aastal
astus Moskva Riikliku Ülikooli filosoofiateaduskonda psühholoogia
erialale. Lõpetas 1953. aastal kiitusega ja sai soovitusel
aspirantuuri. Väitekirja „Eeluurimisel ja kohtus antud tunnistuste
tõesuse kinnitamise psühhofüsioloogilised meetodid“ juhendaja oli
professor A. R. Luria.

Aspirantuuriõpingud lükkusid edasi seoses teadustöö
ja praktiliste kogemuste hankimisega. Praegu töötab
filosoofiateaduskonna dekanaadi sekretärina. Kommunistliku
Noorsooühingu liige. MRÜ õppejõud peavad teda paljutöotavaks
spetsialistiks. Otsusesse aspirantuuriõpinguid mitte koheselt
alustada suhtuti mõistvalt.

Simonovi sidemed filosoofiateaduskonna psühholoogiaosakonna
õppejõudude ja üliõpilastega pakuvad KGB-le huvi. Tulevikus
tekib Simonovil rohkelt võimalusi infot hankida. Võimekas: kõrge
intelligents, hea mälu. Rahulik. Emotsionaalselt stabiilne.
Sotsiaalseid probleeme ei ole. Räägib saksa keelt. Tegeleb
spordiga. Käib jalgpalli vaatamas.

Tunneb huvi psühhofüsioloogia, hüpnoosi ja sotsiaalpsühholoogia
vastu.

Vallaline.

Värbamine võib õnnestuda ideoloogilistel ja poliitilistel
motiividel.

Teise peavalitsuse üheksanda osakonna
ülema asetäitja
alampolkovnik N. V. Iljin

Mälumaht

Inimesed ei kasuta oma mälu mahtu täielikult ära. Selle tegelikku ulatustki teavad väga vähesed.

Mõned näited. Vaid ühe külaskäigu järel kirjeldas Vene maalikunstnik Nikolai Ge detailselt Mon Plaisiri palee ühe ruumi barokkinterjöörü.

Mozart suutis kirjutada üles keerulise partituuri vaid muusikapala ühekordse kuulamise järel. Kuulnud kord Gregorio Allegri „Misereret“, mida Vatikan oli seni saladuses hoidnud, tõi ta selle avalikkuse ette. Mozart oli sellal neljateistaastane.

Winston Churchill teadis peast peaaegu kogu Shakespeare'i loomingut. Ta kasutas neid teoseid kõnekunsti harjutamiseks.

1960. aastal mängis Ungari maletaja János Flesch ühelegi malelauale vaatamata 52 simultaani. Üle kolmeteistkümne tunni kestnud matši lõpus mäletas Flesch kõiki käike viiekümne kahel laual.

Kuid silmapaistvalt hea mälu ei ole üksnes geeniuistel. Ühes eksperimendis näidati tavalistele inimestele 10 000 slaidi ja kontrolliti siis, kui paljusid nad mäletavad. Selgus, et nende pilditaaste oli umbes 80 protsendi ulatuses täpne. Kui eksperimendiks valitud pildid olid ebatavalised, erksad või värvikirevad, kasvas täpsus peaaegu saja protsendini.

Sellest võib järeldada, et:

1. Mälu põhiprobleem ei ole info meeldejätmise, vaid selle vajalikul hetkel taastamine ja esitamine. Igal inimesel on potentsiaal suurepäraseks mäluks. Selle arendamiseks tuleb omandada teatud tehnikad.
2. Inimese aju suudab väga hästi pilte meelde jätta. Seetõttu põhineb enamik info meeldejätmise tehnikaid – mnemoonikaid – kujutlusvõime kasutamisel abstraktse sõnalise ja numbrilise info muutmisel piltideks.

Kontrollige ennast

Mis aastal sündis Andrei Nikolajevitš Simonov?

- A) 1929
- B) 1930
- C) 1932
- D) 1928

Mälu tüübid

Tänapäeva psühholoogia eristab kolme tüüpi mälu: sensoorne, lühiajaline ja pikaajaline.

Sensoorne mälu talletab otse meeltelt saadud infot: mida me näeme, kuuleme, tunneme, haistame ja maitseme pärast algse stimuleerimise lõppemist.

Sensoorne mälu on lühiajaline ja võimaldab inimestel säilitada muljeid sensoorsest infost mitte kauem kui pool sekundit. Kuid sensoorne mälu on väga oluline, sest kõik, mis seob meid meie keskkonnaga, liigub läbi selle. Tänu sensoorsele mälule tajume kinos piltide rida pideva liikumisena.

Info, mis väärib tähelepanu, liigub sensoorsest mälust lühimällu, kus seda on võimalik talletada mitu minutit või tundi. Lühimälu kasutame näiteks vaikselt telefoninumbrit korrates, kui otsime samal ajal pliiatsit ja paberit, et see kirja panna.

Oluline info läheb lühimälust pikaajalisse mällu, kus seda on võimalik aastaid talletada. Tavaliselt toimub info pikaajalise talletamise protsess alateadlikult. Seepärast unustamegi sageli olulisi asju ja mäletame pisiasju, mis oleksid pidanud olema ammu unustatud. Info pikaajalist teadlikku talletamist on aga võimalik treenida ja selleks on välja töötatud konkreetsed meetodid.

Käesolev raamat aitab teil arendada nii oma lühi- kui ka pikaajalist mälu, ning õppida, kuidas infot teadlikult lühimälust pikaajalisse mällu üle kanda.

Edukas spioon peab suutma märgata nähtus ja kuuldus olulisi detaile ning seda infot ka hiljem tõlgendada, varem teadaolevaga siduma. Teisisõnu, mälu, mida me arendada tahame, eeldab tähelepanu asju märgata ning kujutlusvõimet siduda need sellega, mida juba teame. Siit algabki meie programm.

Tähelepanu ja mälu

Tähelepanu on võime märgata infot valikuliselt, näha ja kuulda vajalikku ning eirata kõrvalist. Müra ei takista keskenduval inimesel lugemist. Ta loeb teksti ega lase end ümbritsevatest helidest häirida. Keskendumine aitab teil süveneda nüanssidesse ja detailidesse, mida on vaja meelde jätta, samal ajal ei koorma te oma aju kõigele võrdselt tähelepanu pööramisega.

Treenitud tähelepanu erineb nõrgast tähelepanust, sest treenimine võimaldab tähelepanu suunata. Te suudate kiiresti keskenduda, hoida tähelepanu vajadusel pikka aega ühel asjal ning suunata see vaevata ümber, kui muudate oma tegevust.